

Handlingsplan for et godt psykososialt miljø i Ryvingen barnehage.

Oktober 2020

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltager i felleskapet, og muligheten til medvirkningen»

Innledning:

Ryvingen har som motto «vi tar vare på hverandre», og vi arbeider for å møte barnets behov for trygghet, tilhørighet og annerkjennelse. Vi ønsker å sikre at barna får ta del i å medvirke til felleskapet.

Planen viser hvordan vi arbeider med det psykososiale miljøet i barnehagen, hvordan de ansatte styrkes i arbeidet mot mobbing og hvilke rutiner barnehagen har i arbeidet med å forebygge mobbing.

Barnehageloven stiller klare forventninger til barnehagens forpliktelser for å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn.

§1 Formål:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Rammeplanen sier Barnehagen skal fremme positive holdninger som motvirker **avvisning, mobbing og vold.**

Barnehagen skal være en helsefremmende og forebyggende arena og skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører.

Styrer har det overordnede ansvaret for det psykososiale miljøet i barnehagen. Styrer og resten av personalet skal forhindre og stoppe mobbing og mobbelignende atferd når dette skjer.

Vi legger vekt på:

- At det arbeides kontinuerlig, langvarig og systematisk med barnas barnehagemiljø
- At barnehagen og foreldre samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet.
- At tydelig ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger.
- At alle ansatte i barnehagen har en handlingsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at et barn blir utsatt for krenkende atferd.
- At barnehagens lokale tiltak og evne til kommunikasjon og samarbeid er avgjørende for at arbeidet lykkes.

Ingen barn skal mobbe eller bli mobbet i Ryvingen. Barns opplevelse av seg selv og sin egenverdi utvikler seg i samspill med omgivelsene. Mobbing er alvorlig fordi det har store personlige konsekvenser. Barn som utsettes for mobbing fratras både livsmot og verdighet. Forskning viser at både barn som mobber og barn som har opplevd mobbing har en forhøyet risiko for å utvikle psykiske vansker senere. **Arbeidet med å forebygge mobbing, marginalisering og utenforskap starter derfor allerede i barnehagen. Ansatte i Ryvingen skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører.** Samarbeid med foreldre står sentralt i det miljøskapende og mobbeforebyggende arbeidet i barnehagen.

Alle barn og unge har rett til et oppvekst og læringsmiljø uten mobbing. FNs Barnekonvensjon slår fast at barn og unge har rett til utvikling, medvirkning, ikke diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering. Mobbing svekker disse rettighetene.

Hva er mobbing:

Mobbing blir definert ulikt. Veilederen barns trivsel- voksnes ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen (Utdanningsdirektoratet) trekker frem følgende trekk fra ulike definisjoner:

- Det dreier seg om negative, fysiske eller psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen
- Den som blir utsatt for erting, plaging eller utestenging, er lett tilgjengelig som del av et felleskap han eller hun ikke har valgt selv
- Det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg
- Handlingen må ha en viss hyppighet for å foregå over tid.

Mobbing kan involvere flere forskjellige former for handlinger. Vi kan skille mellom

- Verbal mobbing (si stygge ting...)
- Fysisk mobbing (slå, sparke.....)
- Utestengelse (et barn holdes utenfor....)
- Eller mellom direkte og indirekte mobbing.

I barnehagen kan mobbing gjøre seg gjeldene ved at et barn har en egen opplevelse av å bli stengt ute fra leken, ikke bli akseptert, får negative kommentarer, blir dominert, undertrykket, truet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort eller manipulert, eller at voksne ser og opplever denne type atferd i miljøet.

Ryvingen sin reaksjonstrapp mot mobbing:

Oppdager vi mobbing skal vi straks sette inn tiltak, vi må følge godt med, observere og skrive ned situasjonen. Foreldre vil bli informert, slik at også de kan snakke med barnet /barna.

Reaksjonstrapper er hentet fra de utrolige årene (DUÅ) og er med på å sikre at personalet reagerer likt på ulike situasjoner. Personalet blir mer bevisste på sin rolle gjennom diskusjoner rundt tema/ situasjoner på avdelingsmøter, og barna blir trygge for det er de samme reglene/grensene de møter hos alle i personalet.

Forebygging:

Den tydelige og omsorgsfulle voksne er modell for barns møte med andre. Når barn ikke får til lek og samspill med andre barn, trenger de hjelp av voksne. Noen barn strever mer enn andre. Relasjonen mellom barn og voksne er sentralt i arbeidet mot mobbing i barnehagen. De voksnes forståelse av barn og barns atferd er grunnlaget for om voksne ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis, og det er de voksnes holdninger som ligger til grunn for de handlinger som utføres.

Mobbing har dårlige vekstforhold i en barnehage der voksne stadig våger å stille kritiske og åpne spørsmål til seg selv, samtidig som de styrker alt det relasjonelle arbeidet som fremmer god lek, humor og trygghet. (Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen, s 127).

For å skape en barnehage fri for mobbing må barnehagen ha:

- Tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av voksne.
- Voksne som legger til rette for en god start for det enkelte barn (gode strategier for tilvenning, forutsigbar dagsrytme og gode rutiner for overganger mellom aktiviteter).
- Voksen som systematisk observerer enkeltbarn og barnegrupper, og tilrettelegger for etablering av gode relasjoner og vennskap.
- Kompetente voksne som jobber systematisk med å styrke barnas sosiale kompetanse og skaper et inkluderende og vennlig barnehagemiljø
- Voksen som kjenner alle barna godt og tilrettelegger aktiviteter slik at alle opplever mestring på sitt nivå.
- Tilstedeværende og varme voksne som viser alle barna tillit og formidler forventinger til dem på en tydelig måte, slik at barna lett kan forstå hva som er akseptabelt og hva som ikke er lov.
- Voksne som kan være barnas veileder i utfordrende relasjoner og situasjoner – noen ganger gå foran som et godt eksempel, andre ganger korrigere, vise, lede og veilede.
- Voksne som legger det fysiske miljøet til rette slik at det stimulerer god lek.
- Engasjerte voksne som fokuserer på leken som en viktig arena for utvikling av sosiale ferdigheter
- Voksne som har kompetanse og håndterer uønsket adferd og fremmer en positiv væremåte
- Voksne som vektlegger et godt samarbeid med foreldre.

Med anerkjennelse som grunnfundament har den enkelte voksne, både blant de ansatte og foreldre det redskapet som trengs for å skape mobbefrie barnehager (Ingrid Lund i Mobbing i barnehagen s127).

Årshjulet i Ryvingen barnehage. Alle avdelinger jobber etter dette, etter barnas alder og modenhet.

Samarbeid mellom barnehage og hjem.

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen. Det er viktig å samarbeide med foreldre i arbeidet med holdninger og verdier. Det forventes at foreldre vil samarbeide med barnehagen om forebygging av mobbing og krenkende atferd. Foreldre må derfor involveres i hvordan barnehagen jobber med barn og relasjoner og snakke om tema mobbing, krenkende atferd og forebygging av dette i foreldresamtaler og foreldremøter. Dette innebærer også at foreldre blir informert om barnehagens handlingsplan mot mobbing.

Det å bli sett, møtt, anerkjent og respektert, innebærer gjensidig forpliktelse mellom barnehage og hjem. Alle barn og foreldre skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet. Hvis de kommer med en bekymring om at et barn blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal de bli tatt på alvor.

Foreldre er barnas viktigste rollemodeller og må være gjennomtenkte med hva de sier og uttrykker, når barn er til stede.

Foreldre bidrar til forebyggende arbeid ved å

- Hilse på, snakke med alle barn, og legge til rette for nye vennskap.
- Snakke positivt om andre barn, foreldre, personalet og barnehagen
- Melde fra til barnehagen, dersom det oppdages erting/mobbing blant barna.
- Gi tilbakemeldinger på barns trivsel og opplevelser
- Følge opp informasjon og ha et tett samarbeid med barnehagen.

Avdekking:

Mobbing og begynnende mobbeatferd kan være vanskelig å oppdage. Personalet må ha felles forståelse for hva mobbing og krenkende atferd innebærer.

Det er viktig å være observant på endringer av barns atferd. Det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehage og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barns atferd.

Handlingsplikt:

Alle ansatte i barnehagen har en **handlingsplikt** som består av:

- Plikt til å gjøre **undersøkelser** raskt.
- Plikt til å **varsle** pedagogisk leder / styrer raskt (for eksempel ved bruk av notat angående bekymring).
- Plikt til å **gripe inn**.

Følgende punkt er viktig for å avdekke mobbing:

- Personalet må være «tett på» barna i lek og aktiviteter for å kunne fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing.
- Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn.
- Personalet er til stede, leker og snakker med barna om hvordan de har det og er oppmerksomme på endringer i barns atferd.
- Pedagogisk leder gjennomfører foreldresamtaler der barnas trivsel, atferd og vennskap tas opp.

Lovverk og sentrale føringer:

- FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20 november 1989 (Barnekonvensjonen).
- <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/>
- Lov om barnehager §1 og §3
- <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/>
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver Kunnskapsdepartementet (2017)
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler §5 Krav til dokumentasjon.
- Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager – Miljø og helse i barnehagen.
- <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/miljo-og-helse-i-skolen>
- Barns trivsel – voksnes ansvar Forebyggende arbeid starter i barnehagen- Utdanningsdirektoratet.
- <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/>
- Språk i barnehagen – Mye mer en prat – utdanningsdirektoratet
- <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/sprak-i-barnehagen--mye-mer-enn-bare-prat/>
- Foreldreutvalget for barnehager (fub) Mobbing i barnehagen.
- <file:///C:/Users/Siv%20Elin/Downloads/Brosjyre+om+mobbing.pdf>
- <https://www.fubhg.no/mobbing.179541.no.html>

